

Aby sprostać wymaganiom stawianym młodym ludziom kończącym edukację ponadgimnazjalną uczniowie powinni być od najmłodszych lat zachęcani przez system oświaty do zdobywania wiedzy, rozwijania swoich pasji i zainteresowań. Szkoła musi odpowiadać na te oczekiwania stając się nie tylko skuteczną ale też przyjazną i nowoczesną.

Działania Ministerstwa Edukacji Narodowej koncentrują się na wdrażaniu nowej podstawy programowej, wprowadzającej ciekawsze metody nauczania, uwzględniającej indywidualne podejście do każdego ucznia zgodnie z jego potrzebami i zainteresowaniami, na upowszechnianiu wychowania przedszkolnego, a także poprawie infrastruktury szkół podstawowych oraz sytuacji finansowej nauczycieli.

Nowoczesna podstawa programowa

Reforma programowa daje szkołom większe możliwości wykorzystywania w nauczaniu nowoczesnych technik, programów komputerowych i pomocy naukowych. Nowa podstawa kończy z przeładowanymi programami i - co ważne - programy nauczania dopuszcza do użytku już nie minister, lecz dyrektor danej szkoły. Celem zmian jest stworzenie uczniom szansy indywidualnego rozwoju zdolności i zainteresowań. Uczniowie rozpoczynający naukę w szkole ponadgimnazjalnej będą przyswajali nowe informacje zamiast powtarzać treści, których uczyli się już wcześniej. Na przykład w gimnazjum uczeń szczegółowo zapozna się z historią Polski i świata do 1918 roku, natomiast nauka historii obejmującej okres po I wojnie światowej przewidziana jest na kolejnym etapie edukacji.

W roku szkolnym 2009/2010 reforma objęła przedszkola oraz pierwsze klasy szkół podstawowych i gimnazjów. W roku 2010/2011 nowa podstawa programowa obowiązuje również w klasach drugich szkół podstawowych oraz gimnazjów. W następnych latach będzie ona obejmowała kolejne klasy.

Wprowadzanie reformy programowej w gimnazjach zakończy się w 2012 roku, a w szkołach podstawowych i liceach w 2015 roku. Uczniowie, których obejmie nowa podstawa programowa, będą zdawali egzaminy zewnętrzne według nowych wymagań.

Upowszechnienie wychowania przedszkolnego

Zapewnienie lepszego dostępu najmłodszych dzieci do edukacji to najskuteczniejszy sposób na wyrównywanie szans edukacyjnych. Dlatego jednym z głównych celów MEN jest upowszechnienie wychowania przedszkolnego wśród dzieci w wieku 3-5 lat. Dzięki podjętym działaniom w latach 2007-2010 wzrosło ono już o 20 proc. Obecnie edukacją przedszkolną objętych jest aż 64,6 proc. dzieci - dla porównania, w roku szkolnym 2006/2007 było to tylko 44,6 proc. Sukcesem jest skokowe zwiększenie dostępu do edukacji przedszkolnej na wsiach. Teraz objętych jest nią ponad 43 proc. dzieci mieszkających na wsi - o prawie 22 proc. więcej niż w roku szkolnym 2006/2007. Plany rządu zakładają że do 2012 roku do przedszkoli będzie uczęszczać 80 proc. wszystkich dzieci w wieku od 3 do 5 lat.

Wzrost tych wskaźników był możliwy dzięki zwiększeniu liczby miejsc w przedszkolach. W 2010 roku przedszkola mogły przyjąć 160 tys. dzieci więcej niż w roku 2007. W latach 2006-2007 liczba ta przyrosła zaledwie o niecałe 30 tysięcy - czyli ponad pięciokrotnie mniej. Zmiany w ostatnich latach są efektem wprowadzenia nowych regulacji prawnych przez MEN, w tym zagwarantowania 5-latkom prawa do wychowania przedszkolnego. Od 1 września 2011 roku będzie ono przekształcone w obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego dla dzieci w tym wieku. Wprowadzono też możliwość zakładania innych form wychowania przedszkolnego. Są to punkty i zespoły wychowania przedszkolnego, tworzone szczególnie w miejscach o małej gęstości zaludnienia, dla małej liczby dzieci, mogące się mieścić nawet w domu. Od 2009 roku powstało ponad 1000 takich ośrodków, najwięcej na terenach wiejskich. Punkty te doskonale uzupełniają tradycyjną sieć przedszkoli i często likwidują problem dowozu dzieci do dużego przedszkola. Wsparciem programu rozwoju przedszkoli są środki

unijne.

Obniżenie wieku szkolnego

W większości krajów europejskich dzieci rozpoczynają naukę w szkole w wieku 6 lat, a w Wielkiej Brytanii, Holandii czy na Malcie do szkoły idą już dzieci 5-letnie. Rozpoczęcie nauki w młodszym wieku umożliwia lepsze przygotowanie dzieci, stwarza szansę pełniejszego rozwoju indywidualnych zdolności i umiejętności społecznych, a nierzadko jest także okazją do jak najwcześniejszego wyrównania szans edukacyjnych.

Od roku szkolnego 2009/2010 takie możliwości mają również polskie dzieci. W kwietniu 2009 roku weszła w życie rządowa nowelizacja ustawy o systemie oświaty, która dała 6-latkom prawo do nauki w szkole, a dzieciom 5-letnim zagwarantowała dostęp do edukacji przedszkolnej. W roku szkolnym 2010/2011 z możliwości wcześniejszego pójścia do szkoły skorzystało 12,5 proc. 6-latków, spośród tych, które rok wcześniej chodziły do przedszkola.

Program „Radosna szkoła”

Rządowy program „Radosna szkoła” powstał z myślą o najmłodszych uczniach. Zakłada on wsparcie finansowe na budowę placów zabaw i wyposażanie miejsc zabaw w szkołach podstawowych w pomoce dydaktyczne. Do 2014 roku w jego ramach szkoły otrzymają ponad 2,5 mld zł. Od września 2010 roku w niemal 80 proc. szkół podstawowych w Polsce są miejsca zabaw wyposażone w pomoce dydaktyczne. Wkład finansowy organów prowadzących szkoły wynosi 50 proc. kosztów urządzenia szkolnego placu zabaw, natomiast koszt zakupu pomocy dydaktycznych w całości finansowany jest z budżetu państwa do kwoty 6 lub 12 tys. zł, w zależności od liczby uczniów w klasach I-III.

Z podziału środków w tegorocznej edycji, dokonanego przez wojewodów, wynika, że w tym roku może powstać nawet 1000 placów zabaw przy szkołach podstawowych, z czego ponad 60 proc. na terenach gmin wiejskich.

Indywidualne podejście do każdego ucznia

Dzięki unijnemu programowi „Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania uczniów klas I-III” każdy uczeń klas objętych programem będzie miał dostęp do zajęć dodatkowych, w tym logopedycznych, socjoterapeutycznych i psychoedukacyjnych, zgodnych z jego indywidualnymi potrzebami oraz możliwościami. Ponadto zwiększy się stopień i zakres wykorzystania w szkole aktywizujących metod nauczania oraz dostępność i jakość pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej uczniom. W ramach programu możliwe jest również doposażenie bazy dydaktycznej szkół.

Na realizację programu samorządy otrzymają w sumie ponad 624 mln złotych. W 2010 roku projekt został wdrożony w dziewięciu województwach: kujawsko-pomorskim, lubelskim, lubuskim, dolnośląskim, opolskim, podkarpackim, podlaskim, świętokrzyskim i wielkopolskim. W kolejnych latach będą go wprowadzać także urzędy marszałkowskie w pozostałych województwach. Podwyżki dla nauczycieli

Rosnące oczekiwania i ambicje edukacyjne uczniów to także większe wymagania wobec nauczycieli, od których zależy jakość kształcenia i poziom przygotowania młodzieży do dalszej nauki i wejścia na rynek pracy. Dlatego jednym z priorytetów rządu jest systematyczne podnoszenie płac kadry pedagogicznej. W 2008 roku w budżecie państwa zapisano wzrost wynagrodzeń nauczycieli na poziomie 10 proc. Kolejne podwyżki miały miejsce w 2009 roku. Wszystkim nauczycielom, bez względu na stopień awansu zawodowego, pensje wzrosły o 5 proc. w styczniu i o kolejne 5 proc. we wrześniu. Od 1 września 2010

roku pensje nauczycieli wzrosły o dodatkowe 7 proc. Po tej podwyżce przeciętne wynagrodzenie nauczycieli we wrześniu 2010 roku jest wyższe o 30 proc. w porównaniu z rokiem 2007, a nauczyciele z najkrótszym stażem otrzymują wynagrodzenie wyższe o prawie 60 proc. Podwyższanie płac nauczycieli będzie kontynuowane także w roku 2011 o kolejne 7 proc. Zamiarem rządu jest osiągnięcie wzrostu nauczycielskich płac średnio o 50 proc. w latach 2007-2012.

Specjalne potrzeby edukacyjne i pomoc psychologiczno-pedagogiczna

Nowe spojrzenie na pracę z uczniem o różnego rodzaju specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym ucznia szczególnie uzdolnionego - indywidualne podejście do potrzeb ucznia na każdym etapie edukacyjnym.

Nowe zadania przedszkola i szkoły to:

- a. w przedszkolu powszechna diagnoza przedszkolna - informacja dla:
 - nauczyciela przedszkola, potrzebna do opracowania indywidualnego programu wspomagania i korygowania rozwoju dziecka,
 - specjalistów, udzielających, w zależności od potrzeb, specjalistycznego wsparcia rodziców - o stanie gotowości dziecka do podjęcia nauki w szkole podstawowej;
- b. w szkole podstawowej powszechne rozpoznawanie przez nauczycieli ryzyka dysleksji oraz predyspozycji i uzdolnień uczniów;
- c. w gimnazjum i w szkole ponadgimnazjalnej planowanie i realizacja przez nauczycieli zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego.

Źródło: MEN